

# **Seminář z didaktiky geografie 3**

Petr Knecht

# Informační materiál k výuce předmětu

- 1) Požadavky k ukončení předmětu
- 2) Vystoupení na semináři – struktura
- 3) Studium odborné literatury
- 4) Shrnutí

# Požadavky k ukončení semináře

- Studijní zátěž studenta je soustředěna do období semestrální výuky. Požadavky předmětu jsou plněny průběžně v době výuky stanované rozvrhem.
- Prezentace kritického didaktického incidentu a nějaké zajímavé aktivizační metody (max. 20 min.)
- V souladu s čl. 16 SZŘ jsou pro ukončení předmětu předepsány průběžné kontroly, jejichž výsledky jsou započítávány do závěrečného hodnocení.
- 2 kredity = 60 studijních hodin (20 hod. přímé výuky)



**LOST**

**CONFUSED**

**UNSURE**

**UNCLEAR**

**PERPLEXED**

**DISORIENTED**

**BEWILDERED**

# Co to konkrétně znamená?

Studující by měl po skončení předmětu vykázat:

1. Účast na semináři (prezence bude kontrolována od 2./3. října; dvě neúčasti jsou OK, další neúčasti musí být omluvené prostř. IS.MU).
2. Prezentace kritického didaktického incidentu z autentické výuky (max. 20 min.) a prezentace nějaké zajímavé aktivizační metody. Prezentující na semináři nemusí tento úkol odevzdávat v písemné podobě.
3. Studium odborné literatury: opakování a reflexe (6x; při nesplnění je možné reflexi opakovat)

# Literatura

## Povinná:

- Řezníčková, D., & Matějček, T. (2014). Úlohy ve výuce geografie. Praha: P3K. (dostupné on-line nebo ve studijních materiálech)
- Tripp, D. (2011). Critical incidents in teaching: Developing professional judgement. London: Routledge.

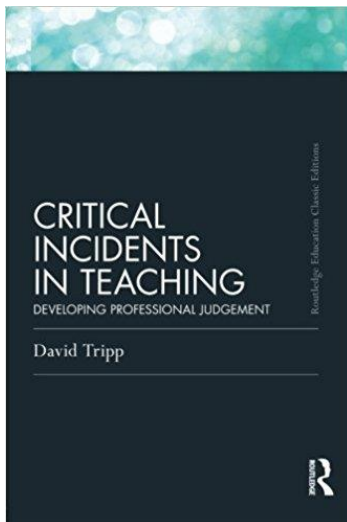
## Povinně volitelná:

- Best, B., & Padget, S. (2014). Secondary starters and plenaries geography: ready-to-use activities for teaching geography. London: Bloomsbury.
- Leeder, A. (2006). 100 ideas for teaching geography. London: Continuum.
- Rogers, D. (2017). 100 ideas for secondary teachers: outstanding geography lessons. London: Bloomsbury.

(vše dostupné v knihovnách PdF MU a PŘF MU)

# „Prezentace“ kritického didaktického incidentu

- Popis a analýza události/situace, která se vám ve výuce nepovedla, kde něco selhalo + návrh řešení.
- Tato situace MUSÍ být analogická k nějaké situaci popsané v knize Tripp (2011). Pracujte, prosím, zejména s touto knihou a odkazujte, prosím, na konkrétní strany – současně pracujte s myšlenkami zde uvedenými.
- Využijte, prosím, materiály ze seminářů ke školní pedagogice, seminářů k reflexi praxe, seminářů k oborové didaktice aj.
- Metodická opora pro přípravu prezentace:



Tripp, D. (2011). *Critical incidents in teaching: Developing professional judgement*. London: Routledge.



Je ve studovně!!!

ÚK - 1. podlaží

305.01TRIP

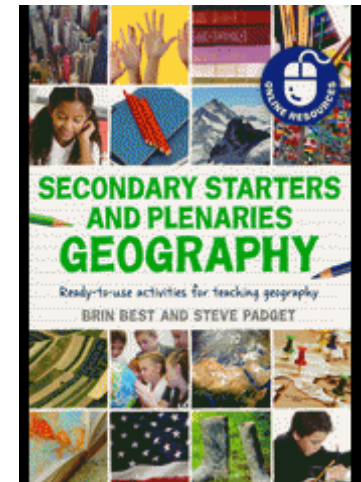
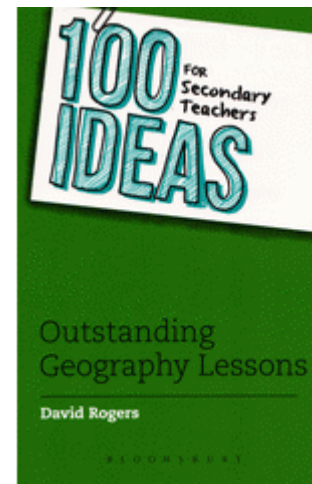
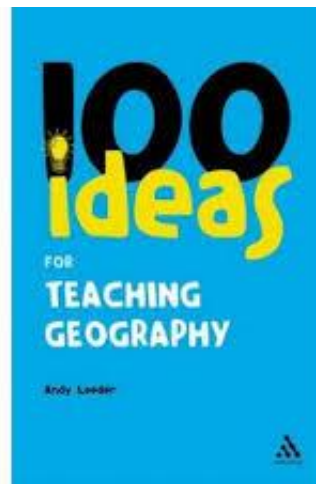
# Představení nějaké zajímavé aktivizační metody ve výuce geografie

Best, B., & Padget, S. (2014). Secondary starters and plenaries geography: ready-to-use activities for teaching geography. London: Bloomsbury.

Rogers, D. (2017). 100 ideas for secondary teachers: outstanding geography lessons. London: Bloomsbury.

Leeder, A. (2006). 100 ideas for teaching geography. London: Continuum.

(vše dostupné v knihovnách PdF MU a PŘF MU)





# Prezentace: tip

Veškeré myšlenky je třeba citovat, a to tak, aby byly jednoduše dohledatelné a ověřitelné (vč. čísel stran).

## *Příklad*

... jak uvádí Žák (2008, s. 68 ), učitelé málo probouzí u žáků zájem o fyziku jako obor.

Žák (2008, s. 68) na základě výzkumu výuky 10 učitelů uvádí: „... ve více než polovině vyučovacích hodin učitel neprobouzel zájem studentů o fyziku jako obor lidského zkoumání.“

# Studium odborné literatury: opakování a reflexe

Prostudujte si, prosím, 6 zadaný textů (před každým seminářem je třeba nastudovat 1 text) a připravte si reakci na uvedené otázky/instrukce.

Písemně zpracované odpovědi nahrejte, prosím, do odevzdáárny předmětu v IS.MU (deadline: 22:00 den před konáním semináře – „dnes nejpozději ve 22:00 nahraji a zítra bude seminář“).

# Seminář 9.10./10.10.

Text: Kučerová, S. R. (2016). [Strategický marketing geografického vzdělávání: příklad „firmy“ Zeměpisná olympiáda. Informace ČGS, 35\(1\), 26–46.](#)

- 1) Proč vyučující podle vašeho názoru tento text použil, resp. co tím sleduje?
- 2) Která myšlenka z textu Vás nejvíce pozitivně oslovila? Zdůvodněte, proč.
- 3) Která myšlenka z textu Vám radost neudělala? Zdůvodněte, proč.



<http://www.zemepisnaolympiada.cz/>

# Seminář 16.10./17.10.

Text: Řezníčková, D., & Matějček, T. (2014). *Úlohy ve výuce geografie*. Praha: P3K. (dostupné on-line nebo ve studijních materiálech)

Na základě studia kapitoly 4:

- 1) Stručně vymezte komplexní geografickou úlohu.
- 2) Do kterého ročníku byste zařadili komplexní učební úlohu ověřující použití měřítko mapy (Exkurz 14)? Zdůvodněte svou odpověď. V čem mohou žáci při řešení této učební úlohy selhávat?
- 3) Do kterého ročníku byste zařadili komplexní učební úlohu ověřující dovednost pracovat s klimadiagramy (Exkurz 15)? Zdůvodněte svou odpověď. V čem mohou žáci při řešení této učební úlohy selhávat?
- 4) Do kterého ročníku byste zařadili komplexní učební úlohu zaměřenou na čtení textu s porozuměním (Exkurz 16)? Zdůvodněte svou odpověď. V čem mohou žáci při řešení této učební úlohy selhávat?

Na základě studia kapitoly 5:

- 5) Vysvětlete, jaká je souvislost mezi vzdělávacím cílem a učební úlohou.
- 6) Vysvětlete, v čem selhává mechanické třídění učebních úloh dle různých taxonomií.
- 7) Zdůvodněte, zda platí tvrzení, že učitelské otázky s vyšší kognitivní náročností vedou k lepším vzdělávacím výsledkům ve srovnání s otázkami zaměřenými na nižší kognitivní procesy.

# Seminář 23.10./24.10.

Text: Hynek, A., Svozil, B., Trávníček, J., & Trojan, J. (2009). [Trvalá udržitelnost Deblínska: Vzdělávací projekt](#). *Envigogika*, 4(2), 1–13.

- 1) Proč vyučující podle vašeho názoru tento text použil, resp. co tím sleduje?
- 2) Která myšlenka z textu Vás nejvíce pozitivně oslovila? Zdůvodněte, proč.
- 3) Která myšlenka z textu Vám radost neudělala? Zdůvodněte, proč.

# Seminář 30.10./31.10.

Text: Řezníčková, D., Cídlová, H., Čížková, V., Čtrnáctová, H., Čudová, R., Hanus, M., ... & Trnová, E. (2013). [Dovednosti žáků ve výuce biologie, geografie a chemie.](#)  
Praha: Nakladatelství P3K.

Na základě studia s. 171-186 zodpovězte:

- 1) Jaké zdroje informací by dle vašeho názoru měli učitelé zeměpisu používat ve větší míře? Svůj názor zdůvodněte.
- 2) Jaké dovednosti považují učitelé geografie za nejnáročnější?
- 3) Jakým způsobem učitelé zeměpisu hodnotí úroveň osvojených dovedností žáků?
- 4) Jaký způsob rozvíjení dovednosti klást geografické otázky je dle vašeho názoru nejefektivnější? Svůj názor zdůvodněte.

Na základě studia s. 264-268 a 272-275:

- 1) Vyřešte všechny učební úlohy z obou testů geografických dovedností (s odpověďmi budeme pracovat na semináři).
- 2) Uveďte, které učební úlohy byly pro vás osobně nejvíce obtížné (v obou testech vyberte jednu učební úlohu).
- 3) U každé ze zmíněných úloh zdůvodněte, proč/v čem vám právě tyto úlohy činily největší obtíže.

# Seminář 6.11./7.11.

Text: Knecht, P., & Hofmann, E. (2013). [K problému řazení geografického učiva ve školních vzdělávacích programech.](#) Informace ČGS, 32(2), 13-25.

- 1) Proč vyučující podle vašeho názoru tento text použil, resp. co tím sleduje?
- 2) Která myšlenka z textu Vás nejvíce pozitivně oslovila? Zdůvodněte, proč.
- 3) Která myšlenka z textu Vám radost neudělala? Zdůvodněte, proč.

# Seminář 13.11./14.11.

Text: Řezníčková, D. (2008). [Náměty pro geografické a environmentální vzdělávání: Výuka v krajině.](#) Praha: PŘF UK.

Na základě studia s. 13-24:

- 1) Vysvětlete, v čem spočívá koncept tzv. investigativní geografie.
- 2) Zdůvodněte, který z návrhů témat geografických výzkumných projektů Vás nejvíce zaujal.

Závěrečné hodnocení semináře:

- 1) Co jste se v tomto semináři naučili?
- 2) Kdyby bylo možné v koncepci a výuce tohoto semináře něco udělat jinak (a lépe), co by to bylo?



# Summa summarum

- 1) Účast na seminářích
- 2) Ústní prezentace kritického didaktického incidentu a nějaké zajímavé aktivizační metody
- 3) 6 písemných opakování/reflexí literatury

... navazuje předmět Učitelská praxe 3 – souvislá

Věřím, že to (snad) k něčemu bude...

Případné náměty na úpravy a podněty ke zlepšení pište,  
prosím, do předmětové ankety.

Děkuji.